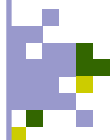

سالک

(لیشمانیوز جلدی)

رعایت بهداشت محیط و
حفاظت فردی نقش مهمی در
پیشگیری از ابتلا به بیماری
سالک دارد.

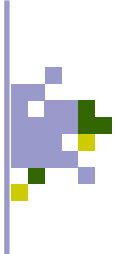
اداره کل دامپزشکی استان سمنان
اداره فناوری اطلاعات، ارتباطات
و تحول اداری

۲- کنترل مخزن بیماری

- ♦ مبارزه با جوندگان از جمله موش صحرائی با استفاده از سموم جونده کش و تخریب لانه های جوندگان تا شعاع ۵۰۰ متری منازل
- ♦ کنترل جمعیت سگ های ولگرد
- ♦ در صورت ابتلا، پوشاندن زخم سالک با گاز استریل در طول درمان جهت پیشگیری از انتقال بیماری

- ♦ درمان صحیح و سریع بیماری هر ضایعه ای که بیش از ۱۴ روز طول کشیده باشد مشکوک به سالک است و می بایست در اسرع وقت جهت تشخیص قطعی و درمان اقدام نمود. در ابتدای بیماری ضایعه کوچکتر بوده و سریع تر بهبود می یابد و از انتقال بیماری به سایر اعضای خانواده جلوگیری می شود.

سالک چیست؟

سالک یک بیماری عفونی انگلی است که از طریق گزش پشه خاکی از فرد آلوده به افراد سالم منتقل می‌شود. سالک از جمله بیماری‌های مشترک یا قابل انتقال از حیوان به انسان است.

عامل بیماری سالک

یک انگل تک یاخته به نام لیشمانیا است.

ناقل بیماری

ناقل سالک پشه خاکی (فلبوتوموس) می‌باشد که از طریق گزش و خونخواری، انگل بیماری را انتقال می‌دهد.

- پشه خاکی در تمام طول سال فعال بوده ولی بیشترین فعالیت آنها از اردیبهشت تا شهریور ماه است.
- پشه خاکی در هنگام روز در پناهگاه‌های تاریک، گرم و نسبتاً مرطوب مانند زیرزمین منزل و شکاف‌های عمقی دیوارها، داخل درزهای سقفی چوبی، اصطبل‌ها، اطراف توده زباله، کودهای حیوانی، اماکن متروکه و ... استراحت می‌کنند.
- فعالیت پشه خاکی (گزش و خونخواری) از غروب آفتاب آغاز شده و تا صبح ادامه دارد.

پراکندگی جغرافیایی سالک در ایران

لیشمانیوز جلدی در ایران به شکل روستایی (مرطوب) و شهری (خشک) مشاهده می‌شود. نوع روستایی در اکثر مناطق روستایی ۱۵ استان کشور شایع است و نوع شهری در بسیاری از نقاط شهری به صورت اندمیک (بومی) از جمله شهر بم وجود دارد.

انواع سالک

۱- سالک شهری (خشک)

این بیماری از فرد مبتلا به وسیله پشه خاکی به فرد سالم منتقل می‌شود، انسان مخزن اصلی و سگ مبتلا مخزن تصادفی بیماری است.

۲- سالک روستایی (مرطوب)

این بیماری را به دلیل وجود ترشحات در ضایعه، سالک مرطوب گویند. در این نوع بیماری جوندگان مثل موش صحرایی مخزن اصلی بیماری است و پشه خاکی ناقل بیماری می‌باشد.

علائم سالک جلدی

پس از گزش پشه (در سالک نوع شهری پس از ۲ تا ۸ ماه و در سالک روستایی پس از حدود ۴ هفته) برجستگی قرمز رنگ کوچک در محل گزش پشه ظاهر شده که بدون درد است که به تدریج ضایعه بزرگتر شده و به صورت زخمی باز در می‌آید که در نوع شهری بدون ترشح و در نوع روستایی همراه با ترشح است. محل زخم پس از بهبودی به صورت جوشگاه (اسکار) حتی با درمان استاندارد تا آخر عمر باقی می‌ماند.

درمان

به دو شیوه موضعی و سیستمیک انجام می‌شود، در درمان موضعی تزریق اطراف زخم و کرایوتراپی انجام می‌شود و در درمان سیستمیک دارو به صورت تزریق عضلانی به مدت ۲ تا ۳ هفته تجویز می‌شود.

پیشگیری از ابتلا به بیماری سالک

۱- مبارزه و از بین بردن ناقل بیماری

جهت مبارزه با پشه خاکی می‌بایست محل‌های مناسب رشد و تکثیر آنها را نامساعد و حذف نمود.

عوامل محیطی

- ♦ جمع‌آوری و دفن بهداشتی و مستمر زباله از محل زندگی
- ♦ جمع‌آوری و دفن فضولات و کودهای حیوانی از محل زندگی انسان و دام
- ♦ جلوگیری از انباشتن نخاله‌های ساختمان‌سازی و جمع‌آوری سریع آنها
- ♦ بهسازی کوچه‌ها و خیابان‌های خاکی

عوامل حفاظت فردی

- ♦ استفاده از پشه بند با سوراخ‌های ریز یا پشه بند آغشته به سم همزمان با غروب آفتاب
- ♦ دوری از محل زندگی پشه خاکی و مناطق آلوده به سالک به ویژه هنگام غروب آفتاب به بعد
- ♦ استفاده از لباس‌های پوشیده در هنگام شب
- ♦ نصب توری فلزی با منافذ ریز به درب و پنجره